

БАКУ, майн 21. (ТАСС). Азербайджанай Компартийн ЦК-гай болон Азербайджанай ССР-эй Верховно Советэй баярай засадын мүшөөдөр болж, республикада Ленинэй орден барюулагдаба. Ажакын болон културна байгууламтада азербайджан арай туйлаан амжалтануудай тула, Советэй Азербайджанай нэгдүгээр 150 жэ-эй онгой дашарамдуулагдажа, республика шагнагдахан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гшүүн, ЦК-гай секретарь Н. В. Подгорный орден барюулаа.

Азербайджан арай ажалда, коммунист байгуулагтын хэрэгтэ тэрэн оруулан туна нэмэрид үндэр сэгилтэ үгээнэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитетдэ Советскэ Союзай правительствода республикын ажалда болон партиан организацин зүгөө Азербайджанай Компартийн ЦК-гай Нэгдэх секретарь нүхэр В. Ю. Ахундов гүнзгэй эхэ байсхан хүүрөө.

Бурядай артистнуудай гастроль эхилбэ

УЛААН-БААТАР, майн 21. (ТАСС). К. Треневэй «Любовь Яровая» гэжэ зүжэг харуулагдажа, Х. Намсарвай нэрэмжэтэ Бурядай гүрэнэй драмын театрай гастрольнууд эндэ эхилээ. Гол рольнуудтай артистууд: Д. Пурбуев (комиссар Кошкин), Н. Цибилова («Любовь Яровая»), Бурядай АССР-эй габьяата артист В. Самандур (матрос Шванда), РСФСР-эй арай артист В. Халматов (профессор Горнотастев) наадахан байна. Зүжэжэ А. Ниткин табяа.

Олон түмэн хүн зон зүжэжэ һонирхолтойгоор хараа. В. Шенсирэй «Хэдэр басага номгоруула» гэжэ зүжэжэ бурядай артистууд мүшөөдөр харуулаа.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НУХЭР А. С. ИВАНОВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДИЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДӨЛӨЛӨН ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партиан болон худөө ажакын органуудта олон удаан ажалда һайнаар хүдэлһэнэй түлөө, 50 наба гүйсэлтэй дашарамдуулан, Сэлэнгын районий үйлдэрин управленин ахалтан экономистын үйлдэрин нүхэр Иванов Александр Сергеевич Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндөлөлөн грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. РАДНАЕВ.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байман. 1965 оной майн 21.

ХҮХЭРӨӨ ҮБЭР ТАЛА

Ушөө хүйтэһэн байһань, сагай нилээд хожом болгоһонь мэдүүлжэ, тала дайда, хада бүгдөөг үбэр үгэ-мэдэг нотлоор, хүүхэрэн харагдадаг болон.

Тимһэнэ эгээл энэ үедэ сабиалан, бэлһэри һайнаар уналжа, ногооной ургаме түргэдхэ гэжэ тоно шухала байна. Илангага энэ жалд шигэ шийтэ багаар оржэ, газарай хурьһэнэй хуурай байһан дээрһээ сабиаланга шадала һаа һайса уналжа гэжэ Охин-Булагай совхозойнхид эхэ оролдог гаргана.

Байһаа энэ эндэ бүхидөө 780 га сабиалан уналжа тусотой. Зарим гол горхойд уналжа эрхэ шэргэдэ байһанһа харада ажажа, совхозой лүгөөдөө үбэр нилээд эхэ газарта тоно халахан байгаа. Мүнөө тэрэн гэжэжэ, хамта 300 гаран га сабиалан уналгада. Мун тухай һуваг, ханабуудар үшөө 400 га газар уналдуулагдаба.

Нагэдхи, хоёрдохид отделениүүд-тэ сабиалан дээр эхэ хүдэлһэн үлдэнэ. Эндэ 5 мяна үлүүтэй тоно шажэ гаргажа, тэрэнэ һайнаар тараада, тухай балдуураар нилдэрүүдэн бүтэрүүлжэ.

Эндэ илангага нэгдэхид отделенин лүгөөд Н. Н. Коваленко гэжэ дараад эвнэ бүхид сабиаланга энэ дахин һайнаар уналжа дүргэжэ. Тэрэнэ Н. В. Гомбоний хутагэрилдэ эвнэ байл эрхээр худэлһэн.

Энэһэнэ гадна, совхозойнхид эхэнхи сабиаланга борилдойд, зарим газартай диэк, тухай халдууртай каток шөржэ, хурьһэнэй дээрһээ үшөө хүйтэһэн байһан дээрһээ сабиаланга шадала һаа һайса уналжа гэжэ Охин-Булагай совхозойнхид эхэ оролдог гаргана.

Байһаа энэ эндэ бүхидөө 780 га сабиалан уналжа тусотой. Зарим гол горхойд уналжа эрхэ шэргэдэ байһанһа харада ажажа, совхозой лүгөөдөө үбэр нилээд эхэ газарта тоно халахан байгаа. Мүнөө тэрэн гэжэжэ, хамта 300 гаран га сабиалан уналгада. Мун тухай һуваг, ханабуудар үшөө 400 га газар уналдуулагдаба.

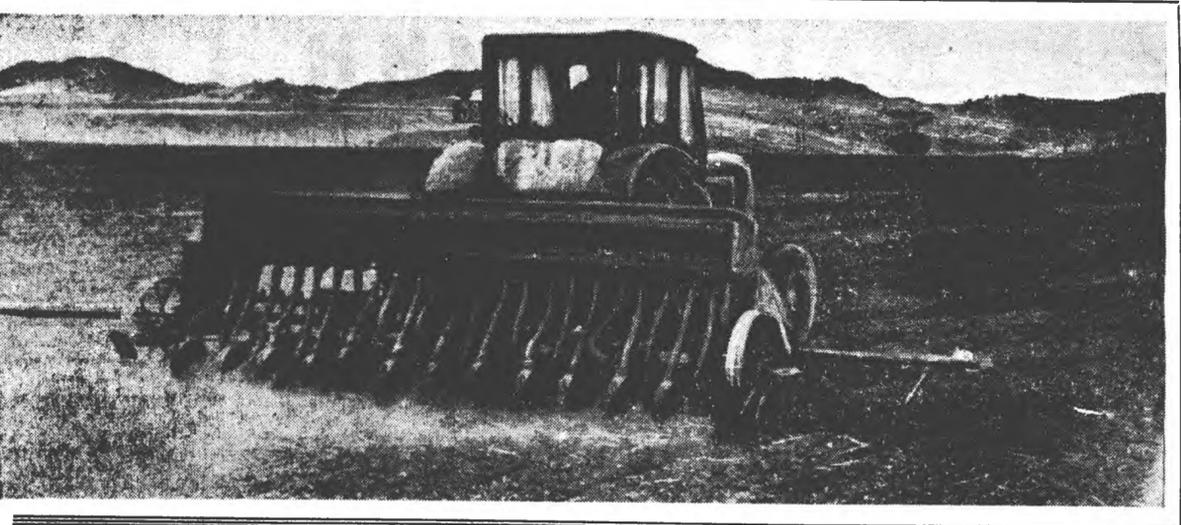
Нагэдхи, хоёрдохид отделениүүд-тэ сабиалан дээр эхэ хүдэлһэн үлдэнэ. Эндэ 5 мяна үлүүтэй тоно шажэ гаргажа, тэрэнэ һайнаар тараада, тухай балдуураар нилдэрүүдэн бүтэрүүлжэ.

Энэһэнэ гадна, совхозойнхид эхэнхи сабиаланга борилдойд, зарим газартай диэк, тухай халдууртай каток шөржэ, хурьһэнэй дээрһээ үшөө хүйтэһэн байһан дээрһээ сабиаланга шадала һаа һайса уналжа гэжэ Охин-Булагай совхозойнхид эхэ оролдог гаргана.

Байһаа энэ эндэ бүхидөө 780 га сабиалан уналжа тусотой. Зарим гол горхойд уналжа эрхэ шэргэдэ байһанһа харада ажажа, совхозой лүгөөдөө үбэр нилээд эхэ газарта тоно халахан байгаа. Мүнөө тэрэн гэжэжэ, хамта 300 гаран га сабиалан уналгада. Мун тухай һуваг, ханабуудар үшөө 400 га газар уналдуулагдаба.

Нагэдхи, хоёрдохид отделениүүд-тэ сабиалан дээр эхэ хүдэлһэн үлдэнэ. Эндэ 5 мяна үлүүтэй тоно шажэ гаргажа, тэрэнэ һайнаар тараада, тухай балдуураар нилдэрүүдэн бүтэрүүлжэ.

Энэһэнэ гадна, совхозойнхид эхэнхи сабиаланга борилдойд, зарим газартай диэк, тухай халдууртай каток шөржэ, хурьһэнэй дээрһээ үшөө хүйтэһэн байһан дээрһээ сабиаланга шадала һаа һайса уналжа гэжэ Охин-Булагай совхозойнхид эхэ оролдог гаргана.



42-доху жэлээ гарана.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТҮЙ

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министр ү үүдэй Советэй орган

№ 120 (10797) 1965 оной майн 23, воскресени Сэн 2 мүнгэн

ТРАКТОРНОУДАА ХҮСЭДӨӨР АШАГЛАХЫН ТҮЛӨӨ

Бухы тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ. Техническэ харууналга сэг соонь хэмжэ, тракторнуудай эдэрхэ, ммин зогсолгы усадхаха. Механизаторнуудай дунда социалист мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түрүүшүүлгэ урмашуулаха.

ХААДГУЙ ХҮДЭЛЭГ ЛЭ

Угловонэй халаанай үе. Үүлэн-Хаанай зүүн хаяда хэдэн тракторнууд полин захата эгсөнхэй. Лүниин халаанда хүдэлһэн хүнүүд үдэршүүлгэ трактор, машинануудаа тушажа байна хэбэртэй. Энэ үедэ бензовоздол адилрхуу нэгэ автомашинаар залуухан хүнүүн гүйлгөжэ эрээл, тэдэ тракторнуудай хажууда тогтоһоо.

Энэ плугай автомат үргэдхээ болдөө, гээд тракторист Михаил Дианов харуусана. Автомашинаар эрхэн хууруунай трактористтай адил плугайн нүрөө болтмөн мушхалгажа, мөөрөннь голбоонь холдолго тоһоодог, эдэрһэн частиней һалгаад, хооронь холбоһоно. Уданишгүй трактор урагнаа зүдхэжэ өрөө һэн.

Энэ Диановай тракторта графигай ёһоор мүнөөдэр техническэ харууналга заабал хэбэр, гээд тэрэ хуурун өөртөө халһээр үлдэнэ.

Удаань тээ саахана байһан тракторта гүйлгэжэ олоһоо. Тэдэнэ совхозойн главно инженер Дамба Янаев, МТМ-о дагнаша Дашинцев Янаев гэригэд үнн өрөнхэй, «03-1401» тухэлэй заримча халдэ аргатай аналжа байба. Эдэрһэн, хааһан трактор, машинанууд харгадугуй.

Энэ хууруунай «АТУ-2» гэдэг техническэ харууналга халдэ тухай тухээралдгатай автомашинада явдал механик-наладчик Цырендылык Чимитдоржиев байба. Өөрөө комбайнер, тракторист, шофёр жэргэлдэй.

Тухсай энэ автомашинин бааг соо солъярка, солилдо, негрөл, дизельнэ тоно, аналгадһан тоно, мун уһань халдэ ябах таларуудтай. Тэрэнэ автомашина соо

Угловонэй халаанай үе. Үүлэн-Хаанай зүүн хаяда хэдэн тракторнууд полин захата эгсөнхэй. Лүниин халаанда хүдэлһэн хүнүүд үдэршүүлгэ трактор, машинануудаа тушажа байна хэбэртэй. Энэ үедэ бензовоздол адилрхуу нэгэ автомашинаар залуухан хүнүүн гүйлгөжэ эрээл, тэдэ тракторнуудай хажууда тогтоһоо.

Энэ плугай автомат үргэдхээ болдөө, гээд тракторист Михаил Дианов харуусана. Автомашинаар эрхэн хууруунай трактористтай адил плугайн нүрөө болтмөн мушхалгажа, мөөрөннь голбоонь холдолго тоһоодог, эдэрһэн частиней һалгаад, хооронь холбоһоно. Уданишгүй трактор урагнаа зүдхэжэ өрөө һэн.

Энэ Диановай тракторта графигай ёһоор мүнөөдэр техническэ харууналга заабал хэбэр, гээд тэрэ хуурун өөртөө халһээр үлдэнэ.

Удаань тээ саахана байһан тракторта гүйлгэжэ олоһоо. Тэдэнэ совхозойн главно инженер Дамба Янаев, МТМ-о дагнаша Дашинцев Янаев гэригэд үнн өрөнхэй, «03-1401» тухэлэй заримча халдэ аргатай аналжа байба. Эдэрһэн, хааһан трактор, машинанууд харгадугуй.

Энэ хууруунай «АТУ-2» гэдэг техническэ харууналга халдэ тухай тухээралдгатай автомашинада явдал механик-наладчик Цырендылык Чимитдоржиев байба. Өөрөө комбайнер, тракторист, шофёр жэргэлдэй.

Тухсай энэ автомашинин бааг соо солъярка, солилдо, негрөл, дизельнэ тоно, аналгадһан тоно, мун уһань халдэ ябах таларуудтай. Тэрэнэ автомашина соо

Угловонэй халаанай үе. Үүлэн-Хаанай зүүн хаяда хэдэн тракторнууд полин захата эгсөнхэй. Лүниин халаанда хүдэлһэн хүнүүд үдэршүүлгэ трактор, машинануудаа тушажа байна хэбэртэй. Энэ үедэ бензовоздол адилрхуу нэгэ автомашинаар залуухан хүнүүн гүйлгөжэ эрээл, тэдэ тракторнуудай хажууда тогтоһоо.

Энэ плугай автомат үргэдхээ болдөө, гээд тракторист Михаил Дианов харуусана. Автомашинаар эрхэн хууруунай трактористтай адил плугайн нүрөө болтмөн мушхалгажа, мөөрөннь голбоонь холдолго тоһоодог, эдэрһэн частиней һалгаад, хооронь холбоһоно. Уданишгүй трактор урагнаа зүдхэжэ өрөө һэн.

Энэ Диановай тракторта графигай ёһоор мүнөөдэр техническэ харууналга заабал хэбэр, гээд тэрэ хуурун өөртөө халһээр үлдэнэ.

Удаань тээ саахана байһан тракторта гүйлгэжэ олоһоо. Тэдэнэ совхозойн главно инженер Дамба Янаев, МТМ-о дагнаша Дашинцев Янаев гэригэд үнн өрөнхэй, «03-1401» тухэлэй заримча халдэ аргатай аналжа байба. Эдэрһэн, хааһан трактор, машинанууд харгадугуй.

Энэ хууруунай «АТУ-2» гэдэг техническэ харууналга халдэ тухай тухээралдгатай автомашинада явдал механик-наладчик Цырендылык Чимитдоржиев байба. Өөрөө комбайнер, тракторист, шофёр жэргэлдэй.



Ивалгын туршалга-үйлдэрлгын ажакын механик-барай тарилга болзрто үнгэржэ, эртын амжалтуудай элгитэ һайн шанартай үрөөр тарилга үлгэрлэн үедэ агротехническэ заабаринууд налдаа. Эндэ туршалган һайн сортын үрһэ хүрэнгэ һай ажакнуудта хэрэглэгдэхэ. Зураг дээрэ: тус алдаа элгитэ үрһэн поли дээрэ тарилгада баашагдаба. Баруун талын зурагта механизатор Семен Шунь участок дээрэ тарилга хэнэ.

АЛАЙ ОХИН ЗАМХАНАГУЙ

Удэр эхилэнхэй, бушагханар байһаг. Заримдаа газарай тоолоо. Полин дундэй тоо мушхалга. Бидэнэй өмшөө нам болдөө, газарай тоолоо. Полин дундэй тоо мушхалга. Бидэнэй өмшөө нам болдөө, газарай тоолоо. Полин дундэй тоо мушхалга.

Удэр нима һураг тарилгы арбан гүйн «Забайка» механизаторнуудай мэдэнгүйгөөр хана. Шаралдэй механик-барай худэлмэ-болзрто үнгэржэ, трайгаар хэе гэ-бухы механизаторна һэмнай. Үүс-түүдэ — эдэнэр

Удэр нима һураг тарилгы арбан гүйн «Забайка» механизаторнуудай мэдэнгүйгөөр хана. Шаралдэй механик-барай худэлмэ-болзрто үнгэржэ, трайгаар хэе гэ-бухы механизаторна һэмнай. Үүс-түүдэ — эдэнэр

Удэр нима һураг тарилгы арбан гүйн «Забайка» механизаторнуудай мэдэнгүйгөөр хана. Шаралдэй механик-барай худэлмэ-болзрто үнгэржэ, трайгаар хэе гэ-бухы механизаторна һэмнай. Үүс-түүдэ — эдэнэр

С-ай мэдүүлгэ

Ивалгын туршалга-үйлдэрлгын ажакын механик-барай тарилга болзрто үнгэржэ, эртын амжалтуудай элгитэ һайн шанартай үрөөр тарилга үлгэрлэн үедэ агротехническэ заабаринууд налдаа. Эндэ туршалган һайн сортын үрһэ хүрэнгэ һай ажакнуудта хэрэглэгдэхэ. Зураг дээрэ: тус алдаа элгитэ үрһэн поли дээрэ тарилгада баашагдаба. Баруун талын зурагта механизатор Семен Шунь участок дээрэ тарилга хэнэ.

Ивалгын туршалга-үйлдэрлгын ажакын механик-барай тарилга болзрто үнгэржэ, эртын амжалтуудай элгитэ һайн шанартай үрөөр тарилга үлгэрлэн үедэ агротехническэ заабаринууд налдаа. Эндэ туршалган һайн сортын үрһэ хүрэнгэ һай ажакнуудта хэрэглэгдэхэ. Зураг дээрэ: тус алдаа элгитэ үрһэн поли дээрэ тарилгада баашагдаба. Баруун талын зурагта механизатор Семен Шунь участок дээрэ тарилга хэнэ.

Ивалгын туршалга-үйлдэрлгын ажакын механик-барай тарилга болзрто үнгэржэ, эртын амжалтуудай элгитэ һайн шанартай үрөөр тарилга үлгэрлэн үедэ агротехническэ заабаринууд налдаа. Эндэ туршалган һайн сортын үрһэ хүрэнгэ һай ажакнуудта хэрэглэгдэхэ. Зураг дээрэ: тус алдаа элгитэ үрһэн поли дээрэ тарилгада баашагдаба. Баруун талын зурагта механизатор Семен Шунь участок дээрэ тарилга хэнэ.

Ивалгын туршалга-үйлдэрлгын ажакын механик-барай тарилга болзрто үнгэржэ, эртын амжалтуудай элгитэ һайн шанартай үрөөр тарилга үлгэрлэн үедэ агротехническэ заабаринууд налдаа. Эндэ туршалган һайн сортын үрһэ хүрэнгэ һай ажакнуудта хэрэглэгдэхэ. Зураг дээрэ: тус алдаа элгитэ үрһэн поли дээрэ тарилгада баашагдаба. Баруун талын зурагта механизатор Семен Шунь участок дээрэ тарилга хэнэ.

США-гай ПРЕЗИДЕНТ Л. ДЖОНСОНОЙ ХЭЛЭНЭ ҮГЭ ТУШАА

Юмэнэ, мун аниргүй гараһан юмэнэ анхарал хандуулаха. Дэлхэйн хоёрдохид дай тухай тогтоһоо, энэ дайн хэбэрлэжэ, Европ дээрэ аюул тохоболдоо гһэнцүүгээр США-гай президент баталан хэлдэ.

Энэ хадаа Советскэ Союзай политикые мушхалжа, гитлеровскэ дарлалтаһа Европын ардуудые сүлөөлгэдэг, фашист Германия һамна бутта сохилго манай ороной дүүргэһэн үүргые хазгайруулаха гэһэн бүдүүлгэ хэдэлгэ болно гэһэнэ. Зүгөөр фашист тахалһа Европын болон дэлхэйн ардуудые абаралда совет арай дүүргэһэн үүргые ханшье, хэзээдхэ балартуулаха шадалагүй. Энэнтэй дашарамдуулан, США-гай президент Франклин Д. Рузвельтын хэлэһэн үгэе һануулжа болно: «Улаан Арми, Советскэ Союзай арад хата мунхын нэрэ хүндэ, алдар солдот хүртэба. Тэдэнэр бөөршлөлгө болдн дарлалтада эсэргүү тэмсэлэй түүхэлэ үхэлгүй мунхэ хуудануудые бэшэ. Тэдэнэй жэшээ, аралхэ хатуу зориг илалтын түүхэ хамтын тэмсэлдэ нагэдхэн бүхы хүсэнуудые зоригтуулна».

Президент Рузвельт тинхэ үгэе нигэжэ хэлэһэн юм. Тэд президент Джонсоной мунөө хэлэжэ байдаг

Юмэнэ, мун аниргүй гараһан юмэнэ анхарал хандуулаха. Дэлхэйн хоёрдохид дай тухай тогтоһоо, энэ дайн хэбэрлэжэ, Европ дээрэ аюул тохоболдоо гһэнцүүгээр США-гай президент баталан хэлдэ.



# Манай МИХАИЛ АЛЕКСАНДРОВИЧ

ШОЛОХОВИЙН  
МАНАЙ ОЙДО

## ОКтябрийн Заявсан Уран БЭЛИГТЭ ЗОХЁОЛШО

Шолохов — манай урван хархач Ойгиарын залуу оюунтай Алексей Толстой «Номгон Донио» шэвэр газарын уран зохиолын үндэс элбхэйлэн хамт гол, тодорхойлж Шолоховий зохиолын төслийн онц гайхамж болгоо.

Урван олохон ажал нээхүүлгүүр тохой баталжые ололшо. Тэдний заридурлаа:

Ихэт уран зохиолын эгзэн суугай хүн, угар төмөр уран зохиогч гуманист болоно, мунуу мүнөө дэлхийн лийн бэллэгтэ орон-немес уран зохиол-рөлөөт хэлэнэ.

Хэвч Английн соёл эхээр нүүлөөлхөн зохиолшо юм. Бүр мэдэрхэнэй ёноор, оюунууд XIX мэлэй ихилжүүлгэд үзэр-нэмес баян үзвэрийн, образуудаар элбэг англичанин Ижэс төрөө.

Элбхэйлэн бодолой ихилжүүлгэд хотороодидат. Шолоховий мэр-шэ, хайн ба үнэн тусэдэг, ажабайдал-тунгалаг болгохо гэ-абылса армилээлгэе уран зохиолшо — Уэлс. Л. Фейт-Лемингүей үндсөөр лийн хаяхан Дон но-бусайн аялгилсаа Чарльз Стюу гэг-түвнүү Шолоховий магтаалын эгзэн үндэс элбхэйлэн хай-нгийн болгоно. Ми-шэ мүнөө үе сагай зохиолшо гэжэ тэрэ



М. А. ШОЛОХОВ.

Донние» уншанаайнгаа хүчлээр Штриттматтер илжэж хэблээлэ: «Шолоховий номууд ажабайдалай учебнин болон...»

Партиная шэнар, революцион-но армилээл, арад зондо этигэл-гэ Шолоховые социалис орончуул-та айхабар суугай болшо. Шоло-ховий зохиолшоу совет арадай асары ехэ, бэрхэтэй, тинхэтээ хамта арюун хайхан зам тухай хөөржэ, искусствунь, ажа-байдалайшье талаар шэна ёно гур-рин батадан байгуулгэдэн тэр-дэнээ тулална.

Манай тэмээлий баян дүй шэр-шэлы бэдээ шэнгэлэн, Шоло-ховий үнэхөөр национальна орд номууд хилин саанахи олон хү-нүүдэ шэна дэлхэй худар хара-ха сонхо болон. Тинхэл үшар-наа, магад дэлхэйг үр зүбхис бүхэнэй арадүүд гайхамжаг совет уран зохиолшы, тэрэнэй номуу-

ды мээлэг. Эзэ номуулынь Ин-диян хилин ба бенгал хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэнхэй. Вьетнамай, Турциин, США-тай ба ФРГ-тэй уншагал өмнөдүнөө туралхи хэлэнүүд дээрэ танилсадаг байна. Шолоховий зохиолшоу Советска Союзда гараган зары Францида тунхаглагдаг байна.

Англиин, Италийн эгзэн ехэ издательстванууд Шолоховий зо-хиолнуулы тараадаг. Эзэниин Канадын, Бразилийн, Голланд-ийн, Испанийн, Португалийн, Грециин, Австралийн, Африкын орончуудай урал зон уншагал юм. Эзэ зохиолнуулын революциина мүндалын шэна дэлхэй тухай, шэна байдал зохион байгуулагша хүнэй хайн хайхан зам тухай унш ушарые хаа ханагуй — бүхэ оронүүд, арадүүд тайлба-рилан ойлгуулна.

П. КОСОЛАПОВ. (ТАСС.)

### КОММУНИСТ ХАЙШАН ГЭЖЭ БОЛОО БЭМ

В ЕШЕНСКЭДЭ минин ерэхэ үеэр Михаил Шолохов парти-да ороогүй байхан юм. Тингэб-шье партида дута байлаа энэ ушар наад хэзүүг. Михаил Шоло-хов нодарган байдлууды, сагаан-танин, хожжонд наймаашалые ехээр зэбүүрхэдэг, хүдэлмэришэн ангида талархалтай дуратайгаар хандадаг. социализм байгуулгын хэрэгтэ энэл анги шийдэхэ үүрэг дүүргэхэ гэжэ мэдэрдэг байгаа. Эзэ бүгэдэн тэрэнэй зохиолнууд дотор нэбтэрэнхэй.

Михаил Шолохов Манай парти-да орондо аян тухай шухалба, ВКП(б)-тэй эсрэгдэ ороод байха-даа ямар шухалаб гэжэ би ойлго-дог байлаа.

Партида орохо тухай юун гэжэ болонот гэжэ нэгэтэ асуугаа нэм. Тинхэ алхам хэзээр бэлэмби, гар даахаар хоёр хүнтэйб, тэдэнэр ре-коммундац үгэхэ байха гэжэ. Шоло-хов хэлээ нэн Тингэбэл партида абаха тухай мэдүүлгэ барихыень дурдхан:

— Коммунизмын үзэл суртал баримталад уран зохиолшо хүн парти-нын хэрэгтэ галуур байхань бэр-хэтэй ха юм гээ бэлэйб.

Шолохов партида орохоор үнэ-хөөрөө бэлэн байхан. Тэрэ хөөрл-дэхөөе жэл урид. 1929 оной ок-тябриин эхээр, хэблүүдэ тунха-гуулган бэшгэ соогоо ингэжэ хэлэ-нэн байгаа: «Таряшадай асууда-лар партиин, Совет засагай бай-римталан бэлүүдэд политикны бурин зүбшөөнб гэжэ мэдүүлхые өөрынгөө уялгада тоолоноб. Талха таряанайнгаа үлүүе дардаг юндарган байшуулые баадхаха гэшэ хүдөө ажагыгаа шэнэдхэн хү-билгалгын үедэ бээ-лүүдхэ иматгал зүб хараа шугам болон гэжэ батаар үнэншэхэйб».

1930 оной октябры соо Михаил Александрович ВКП(б)-гэй гэгшүүнд нандидат болгондон абтан юм. Тэрэндэ уран зохиолшо А. С. Се-рафимович, Вешенскэ станицин электростанциин даадаг Омиев, би, элөөе хоёр хүн хайшаал үгэжэ зууришалаа нэмди.

Шолоховые Сёболой ордон соо бо-лонон партиная нэмэлт суугаан дээрэ абаа бэлэй. Хүн юм угар оло-байгаа. Тэндэ үхэ хэлэгшэдий дун-даа нэгэл хүн—райоос лагшаар худалдагч И. Г. Шевченко гэгшэ фабриканууд, заводнуудай худал-мэришэд гү, али шахтерүүд тухай бэшэ, харин хасатууд-контрре-волюционерүүд тухай бэшэдэг байна гэжэ Шолоховые шүүмжлэ-лээ. Суугаанда хабардан бусад бүхэ хүнүүд Шолоховые нэгэл дугаар дэмжээ нэн. Шолохов ВКП(б)-гэй гэгшүүнд нандидалаар райкомной бюро дээрэ аралтайгай абтан юм. Улаадахи үдэрүн нандидалай картончые Михаил Александровичта барюулаа нэм. Тэрэнине абахада уран зохиол-нуулы хэлэгшэ, тэд энэбчилгэн яар шарайгаар хэблэ тухайлхада, баруунадай, ханаанай тэмдэгтэй байхан.

Тэрэ гэгшэеэ хойшо Михаил Александрович партиин райкомно доо эрэгдэ, заседанинуудта, элдэб зүбшөөнүүдтэ хэблүүдэ болон нэн. Бишье Шолоховтой хоо доо уулзадаг болон байгаа.

Түрэл САДАНАНГАА ДУНДА ШОЛОХОВ заримдаа намайе гэрээтэ уридаг байгаа. Тинхэ-дэ бишхан хүнхитэй, дурбан ба-гашаг талархалтай гэрхэн соо бай-дал бэлэй. Квартирнан элдэб үлүү юмгагүй, соромхон элдэб хэрэг-салүүдтэй агла нэн. Унтадаг та-налга соонь—кровать, бишхан стол, ханаанай үнэгүй юрын ковёр татаатэй, тэрэнэй дээрэн ая-чуурин бунууд, тэдэнэй хэрэг-салүүд үгөөтэй байдаг. Столово соонь— ута стол, буфет, юрын стулүүд табатай. Зал доторн— олон талархалтай комод, гардероб, таримал сасгууд, стулүүд, пате-фон ба пластинкатуудтай бишхан стол. Уулзаха зугаахын тула хана-нараа суглүүдхадан, хатар тан-ца болодог байгаа.

Михаил Александрович өөрын-гөө хамган—Мария Петровнагай танилсуулаа наад даа. Энэнь ухаат-тай, даруу номон, даасатай аад, со-г залитай, эсэхэ сусыхы мээдэгшүү эхээн юм. Тинхэ сагта, 1930 ондо, Свевляна, Александр гэжэ хоёр бишхан үхүүдтэй байбашье, Шолоховий нилээд олон номой эхэ бэшгүүдые бичлэхэ сагаа олодог байхан, машинна дээрэ сохиж нуран.

Михаил Александрович олон тоото турал гаралтаа, танил нү-дэлгээ хамта суулетэй сагаа үн-гэрдэгдэг бэлэй. Тинхэдэн Мария Петровнагай түрэлхид, Петр Яков-

Номуудайнгаа геройнуудтай, зохиолнууд доторн найруулагдахан үйлэ хэрэгүүдэй болонон газарнуудтай Михаил Шолохов тон нягта холбоотой юм. Уран зохиол-шын ажагуудаа, ажалладаг Вешенскэ станицые мүнөө бүхэ дэлхэй мэдэхэ болонхой. Литературын ба ит-тын ажабайдалай талаар Шолоховой туруушынгээ алхамууды хэвч харанан хунүүд мүнөө эндэ, мун о-оошье нутагуудта ажагуудаа.

Партиин Вешенскэ райкомой секретарь байхан Петр ЛУГОВОЙН дурдалые (зарим тэдн хуряангын) Хэблээлэй номной агентсво (АПН) уншагдайнгаа амхаралда дурадхан тунхаглана.

Анастасия Даниловна даблал-мал, шамал эдэе хоол угар бэр-хээр минарлан буйтуулдаг, үрэ жэмээсэй архи ба умда дарханан бэлдэдэг байгаа. Үндэр наһатэй болошье, эсэхэ сусыхы мээдэг-гүй, үлгөөгүүрхээ үдэш болотор гэрхэн газархал хэдэг, эрчим-даа хубуундээ уулзада зугаа-гай эмхидхэгшэ хэблүүдэ (хэблэ тинхэ юмнан болдог лэн), орой болодог хамхалсадаг байхан.

Анастасия Даниловна 1942 бийн юмнин 10-да асуугаа дайлагдажа наба баршоо бэлэй. Газартаа аба-жа байха үедэн фашис самолёдой

Түрэл НЮТАГ, ТАНИЛ НҮХЭД ВЕШЕНСКЭ СТАНИЦАДА

сэжкёй орган—Большевистский Дом гэгшэдэ «Бригадир Грачев» гэгшэ бичек, тэрэ айналыгын нүүдэ тунхагладаа бэлэй. Тэрэн соогоо Шолоховы нэгжэ бэшэ нэн: «Трантор хэрэгтэдэг байтаа сар хүлэхэ гэгшэнтэй адли, хушанай, умсын байдалта бусад байхагүй гэжэ Грачев өйлгөө, шууд шин-дэнхэй. Мүнөө сагай нимэ шун-тэй геройнууд—Грачевүүд түг үл-нэн байха, Эрээдүйн байдал эдэ-нэй мэдээлэ».

Тэрэ үеэр, хамтын ажалай хая-хан эмхидхэгшэ байхада, бүхэ орон доторхи тракторна паркин үшөөл үсхэн гэгэ гү, али тух-хайл хэлээбэл, манай Вешенскэ мэтын ехэ райондо оройдоол хо-рөөд машинны хүрэгдэг байха үеэр М. Шолоховы өнжөөрүүлгэдэ-далаа худөө ажахын булюо хай-нине гансахан тракторна бригад-айн эхээр харуулган, колхозно төсөний саашаа хүтжээ арга боложые эли тодоор зураглан харуулган юм.

«ХАХАЛАГДАХАН ШЭНЭ ГАЗАР» ХАЙШАН ГЭЖЭ ЗОХЁОЛШО БЭМ Н ЭГЭТЭ ШОЛОХОВТ ХӨӨРЭЛДЭ бүхэ орон дотор эмхидхэгшэн дэл-гэржэ байгаа хамтын ажал тухай ном бэшгэ гэжэ наамажалаа бэ-лэиб. Газаруурнь үдэш орой бо-лотор абажа, удаан зугаалаа нэм-ди.

Эрээдүйн зохиолын ямар бай-хы хүсэниб гэжэ наамжааа хэл-тэ нэм. Тэрэ зохиол соогоо ганса-хы бэшэ, хэдэн колхозууды, тин-хэдээ заабол туруушы, дунауур-шы, гэгдэнгишье колхозуудые харуулаха, хуторнуудтай партиная аичейкүдэн худэлмэри, тэрэн-шэн районно эмхинүүдэй—партиин райкомной, райүйсэдкомной, райзо-ной, райколхозсоюзай, мун бусад шухала эмхи зургаануудай ажал ябуулаа таллах шухала гэжэ на-нагадаг байгаа.

Шолоховтой хэдэ хэдэн колхозу-уды, худөө ажахын артельнуудэй туруулуулгашээр, партиная аичей-күдэй секретарьнууд, районно худ-элмэрилэгшэдэй нэрэвүүдые дур-дала нэм. Михаил Александрович тэрэншэйгүүр олон колхоз, партиная аичейкүдүүдые, тэдэнэй хүтэлбэрлэгшэдэе Нийн мэдэхэ байгаа нэн бээ.

Минин дурдалхые уран зохи-олшо абааар дэмжэгшэй нэн гэжэ хэл-тэ хэрэгтэй. Ушар юм гэгэдэ, «Номгон Донио» гурбадай дэбт-рэй бэшгэжэ дурээдэй руюн-сар соо найруулан бэшгэжэ бай-хан руюнсар стол дээрэн табигдан-хай байгаа бшуу. Шолоховы шэнэ зохиол бэшэхэ дуралхыаа орто-лон арасагүй, харин «Номгон До-нио» талархамин бэрхэтэй, «ябажа байгаа саг тухай» хатун мур-өөрөн мушхэжэ бэшэхэдэ шаза-мар бэшэ юм, хэрэг ушарай ба-шархин, толгой соо тогтохын.

хуаан бодолдо нэбтэрэн шэнгынхын тулада саг хэрэгтэй гэгэ хэлтэ. Тингэ яагшье, нимэ юм тухай бодол эдэхэдэнэ бүхөөр ха-дугдалан байха. Нэгэ хэдн са-соо дугай абажа шэршэн боло-нон, шэнжэлжэ үзээн байгаа. Нэ-гэтэ райкомдо эрхэдэг, «Номгон Донио» бэшэжэ дургангүй дэ-лээр орхёдо, колхознуудан болон бэхилжэ тухай роман бэшэжэ эхилээб гээ нэн.

М. Шолоховы шэнэ ном бэшэхэ материалтай байханын дэмжэг гүй.

Шолоховы шэнгэ ехэ бэллэгтэй дүй дуршлалтын хүнэй шэнэ мур бэшэхын барагтай хэрэг гэжэ ба-гаадаг байгаа. Тэд үнэндэ тинхэ бэшэ байшо. Материал нэмжэ суглуулхын, тэрэнэ буйтуулжэ үдэш болгохын, соголон болшоо-руулхын, эсэстэ, наринчлан ба шэхиин тула уран зохиолшодо н-лээд ехэ саг, ороолдог хэрэгтэй болдог байба. Бүри ехээр, бүр нэбтэрүүгээр худалдаг болон юм Тингэшэнь тэрэнэй лаамчин гэр-лээр ажагладаг байгаа. Вешенскэ төсхондо элетриин гэрэл хүнине 11—12 час болотор нөөсодг стан-цида харанхы болонсоорнь Шо-лохов керсинайнага лаамла нөб-содог нэн. Бүхэти хүнине бэшэ-жэ хондог байхан. Үлгөөгүүр тэ-дэнэйд эрэхэдэмин, шэхиин төрт-тог болонхойго, лаамчын керсина-гүй хообон байдаг нэн.

Энэ үеэр Михаил Александров-ич станицынгаа улад зонтой хоо-уулзажа, ехээр хөөрлүүдэд бо-лотон юм. Хунүүд Шолоховтой уул-захаа үлгөөнэй наран-наа үдэшин харанхы болотор таларгалагуй эрэгдэ, тус бүридэ өөрын асуудалтай, го-модолтой, гуйлтай байдаг бэлэй. Шолохов бултандэн туна хүр-тэ гэжэ ороолдог нэн.

Тэрэншэ гадна, Михаил Алек-сандрович колхозуудта, полевой бригадануудта хоо ошодог, кол-хозуудай туруулуулгашээр, брига-дирнуудтай, юрын колхозниүүд ба механизаторнуудтай уулзадаг байгаа. Хорин табан магтаантэй — колхозуудай туруулуулгашээр А. Плоткин, Баконов, Осмоловский бо-лон бусадтай харилсан хөөрлүүдэ, тэдэнине шэнжэлэн, номдоо хэрэг-тэй олон юмэн оложо абадаг бай-гаа гэгэдэ болохо. Тэрэншэн рай-оний худэлмэрилэгшэдэ—райфогой инспектор байхан аад, хожомын райколхоз хүрүмчине даагша, райколхозсоюзай туруулуулгаш болон Петр Красновтой, райко даагшин орлогшо Иван Корешко-той, аймагай гүйсэдхэхэ комитэдэй туруулуулгаш Иван Сталбиченкай, райфогой агроном Василий Ми-рошницкэнкэй, мун бусадшье хү-нүүдтэй хоо уулзадаг, хөөрлүүдэ-дэг байхан.

Шолоховий танилнуудын дун-да ануушан, заганашаа, дуу-шашы олон байхан юм. Түүдэй дээрээ амаржа хуудааа угар но-нин, шухала юмнууд тухай хөөр-лүүдэдэг байгаа. Анууриин гү, али тагна барилгын талаар ханина-райнгаа хөөрхые ехэ аянаралтай-гаар шатагдаг, тэдэншэеэ шл шарае алагтан харадаг, үгэ хэлэ-хынь, номин үгүүлэлүүдэнь сэжжэлдэн абадаг, онсо шэнжэ, аяг зангынь адагдадаг бэлэй.

ШОЛОХОВ хун зонтой харилса-хынгаа хажуугаар байгаади шэнжэлэхэ гэжэ ороолдог нэн. Түр-эл нутагтаа айхабар дуратай, тэрэнэ хайн моддэг юм.

Михаил Александрович үлгөө-гүүр үүр сүүрээр бодож, хоёр аятаага дурээд, лагбонтаяа зүүтэд, ой худар ябадалаа нэн. Үлгөөнэй хоолой урда тээ хоёрдө километрые «эбхэжэ» үрдидэг бай-хан.

...Тингэжэл Михаил Шолоховой гайхамжаг шэнэ зохиол—«Хаха-лагдан шэнэ газар» мундлөө бэлэй.

Донийдходо гадна, мун Кубани-на ба Терскэ хасагууд, Повд-жын, Украинын, Россин түбэй блэ-лэстүүдтэй таряшад онс ромайн геройнуудаар, Дондо болон хэр-гээр ушарнуудаар дамжуудан өөндөгшөө харадаг байгаа. Тэрэ үдэн баядал нотог бүхэнэй худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй урда аад адли асуудалнуудые табигдан нэн. Тингэшэ энэ юм айхабар суугай болон юм «Хахалагдахан шэнэ газар» олон тун хунүүдэй, тухын туруун колхозниүүдэд, худ-өө ажахын худэлмэрилэгшэдэй, партиная ба совет дэлхэйгэй үдэр бүри хэрэгтэдэг ном, ажабай-далтай дэбтэр болонхой.

Энэ хөөрлөө Ардайн АЙРМҮНЭЙН тобшолон найруулаа. (АПН.)

## МОН САЯ УНШАГШАДТАЙ

Мон расказуудаа» анха түрүүн 1926 толдуулган юм. Тэрэ гэгшэеэ хой-лай газарууд уран зохиолшын 664 ардуудтай ба гадаадын 73 хэлэн-дэй 98 мянган хэлэг тиражтайгаар

дин 2000 кинотеатра харуулагдаа. Чехословакиян гүрэнэй Х кинофестивалиин Гол шагшы абахан, 1959 ондо Уласхоорондын московско кинофестива-лийн Ехэ Алтан шанда хүртэнэ.

«Номгон Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

Михаил Шолоховын уран мэргэжэлы тэрэнэй ажабайдална тусгаар хаража болохгүй. Михаил Александрович—1932 ондоо Коммунист партиин гэгшүүн. Арад зондо өөрын творчествоор арга хэжэ-хэ гадна, мун гүрэнэй ажал булуугаша байжа, үнэн сэхээр алба хэдэг. СССР-эй Верховно Советэй дэу-рат юм. 1939 ондо СССР-эй Наукундай акаде-миин үнэгтэ гэгшүүн болоо хунтагдаа нэн. Шоло-хов Сент-Эдруссий университетэй эрхэ хуулийн хүндэтэ доктор, «Арадуудай хани барисаанай» ехэ олон» гэжэ ордендо—ГДР-эй Дэнэ-Заргын шагнал хайрада хүртэнхэй. ГДР-тэй Линов-Маккернын та-рияшадлай кооператив Шолоховой нэрэ абахан.

Хаяхан Ростовой гүрэнэй университетэй эрдэмт-дэй совет уран зохиолшоо университетэй фило-логин эрдэмт хүндэтэ докторой нэрэ зэргэ олгоо. Михаил Шолохов—Ленинскэ шангай лауреат, мүнөө сагай хүсэн түгэлдэр хүдэлдэнэ — бүхэ дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахин хамгаалхын түлээ тэм-сэлдэ эдэбхитгээр хабаадана. (АПН.)

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

«Имгог Донио» түрүүшын хоёр ном шалдаа хэблэгдэ нэн. Энэ суута рома-нуудта ба гадаадын 23 хэлэн дээ-11 миллион 25 мянган хэлэг тираж-дайхэй. «Номгон Донио» роман кино-фильм, Карлова-Варада болон Улас-кинофестиваль дээрэ энэ фильм «Ехэ-нэ», Брюссельдох Уласхоорондын шалгал абахан юм.

### Партизанууд мэгдэхээбэ

ЛОНДОН, майн 21. (ТАСС). Да-Нангадахи агаар-сэрэгэй гол бааз-ын райондо байдаг американска далайн ябаган сэрэгэй 200-гаад хүнтэй ротые Урда-Вьетнамай партизанууд майн 20-до буудаа.

### Сайгондо гүрэнэй урбалта хэхы нэдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 20. (ТАСС). Бүгэз офицерүүд үсэгдэлд гүрэн-шэй шэнэ урбалта хэжэ гээд байн-даа гэжэ Урда-Вьетнамай агаар-ай сэрэгэй хүсүүдтэй командлагша Нгуен Као Ки сонсохо. Тэрэнэй хэлэнэнэй ёноор, 50 офицер арес-

### Дахинаа довтолон ниндэбэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 21. (ТАСС). Америкын ба Урда-Вьетнамай авиаци мүнөөдэр Хойто-Вьетнамай территори худар хэдэ дахин до-

### Буудалдаагаа саг зуура зогсоох гэбэ

ЛОНДОН, майн 21. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент-ын Санто-Домингодо дамжуулган-тай ёноор, буудалдаа 24 час соо зогсоох тухай хэлсэн Доминикан-ска Республикада багаладаа. Энэ республикадахи хөморото хоёр та-

### Нью-Йорк, майн 21. (ТАСС). Колумбида шахардуу байдал сонсохдоо гэжэ ЮПИ агентсво мэдэ-дэхэ. Мининг, суглаан хоригдо, «инитын ба социальна ёно гүрмин нэргэхэ шанта хэмжээнүүд» бээ-лүүдэгдэе байна. Энээн тухайда правительствын үсэгдэлдэ үдэшэ заседанин хүүлээр, үлгөөнэй 4 часта сонсохдооб.

### Шахардуу байдал сонсохдоо

НЬЮ-ЙОРК, майн 21. (ТАСС). Колумбида шахардуу байдал сон-сохдоо гэжэ ЮПИ агентсво мэдэ-дэхэ. Мининг, суглаан хоригдо, «инитын ба социальна ёно гүрмин нэргэхэ шанта хэмжээнүүд» бээ-лүүдэгдэе байна. Энээн тухайда правительствын үсэгдэлдэ үдэшэ заседанин хүүлээр, үлгөөнэй 4 часта сонсохдооб.

### Сайгондо гүрэнэй урбалта хэхы нэдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 20. (ТАСС). Бүгэз офицерүүд үсэгдэлд гүрэн-шэй шэнэ урбалта хэжэ гээд байн-даа гэжэ Урда-Вьетнамай агаар-ай сэрэгэй хүсүүдтэй командлагша Нгуен Као Ки сонсохо. Тэрэнэй хэлэнэнэй ёноор, 50 офицер арес-

### Дахинаа довтолон ниндэбэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 21. (ТАСС). Америкын ба Урда-Вьетнамай авиаци мүнөөдэр Хойто-Вьетнамай территори худар хэдэ дахин до-

# ЭДЭНЭРЭЙ ГАБЬЯА ҮНДЭРӨӨР СЭГНЭГ ДЭЭ

Ухуйбууд хадаа ухуйбууд. Сүлөө сагай бин болохотой сасуу газраа гаража, гудамжа, талмай бүхэнд шэг шууга табин, холо ойгуур наадаана. Ухуйбуудыг ингэжээ наадажа, сөнгөжэ ябарат түмэр харгы дээрэ бульдозер гаранхай, хайшаашы худалдаа шадахаа болоод, урагша хойшоо угзага гэжэ релсь өдөхөөр байба. Тэндэ наадажа ябан ухуйбууд айһандаа булта гуйлжа аришаба. Тэдэнэй томошог хоёрой тракторта дүтэлжэ эрхэдэнэ, трактористы шал мяхан ногтуу, бульдозероингоо газы нэмэн, бури һүрөөтэй шангаар мотоороо худалдажэ байба.

— Аюгай, болит! Та түмэр харгы эцэжэ байналта, — гэд ухуйбуудыше хашхаралдахада, тэрэ механизаторын ойгохо юм бэш.

— Володя, ябая. Станцини дежурнада ошожо дуулга. Поезд дүтэлжэ ёһотой, — гэд нүгөдэнэ Володя нүхэртөө хандана.

— Түргэн ябая. — галздаа хоёр нүхэр Комушка станини тээшээ харайлашаба ха...

— Нүхэр дежурна, түмэр харгы дээрэ трактор гараад зогшоо, Түргэлт, — галдан амишаан хоёр хубууд дарья табилашаба.

— Хаана? Мэнэ мэнэ поезд эрхэдэнэ, — гэд станини дежурна мастер хоёр ханагаа зобонгөөр асууба.

— Тэрэ манай Шэнэ Комушкын захата.

Эдэнэрэй бульдозерто дүтэлжэ эрхэдэ, тракторын унтахын тэндэ пур-пар гэжэ аалиханаар «амилжа» байба. Трактористын унтагтай.

— Ухуйбууд, модо, хабтагай

бэлэрээд ерыт. Гусеница доронь юмэ хэжэ үгөөгүй наамнай гаража шадахагуйт, — гэд станини дежурна нүхэр Малышев ухуйбуудтээ хандаба.

Гай татаһан трактористын уршагта ажууды эдэ дүрбөн хэлэхан арбаад минутын туршдаа зайсуудад, хүлөө арижаа нүхэртэй Саянта тээшээ ашаанай поезд эржэ ябаа һан.

— Хубууд, бэрхэнүүд гээнэт, Поезды аюуһаа абарһанатнай баясхалан хүргэнэби, — гэжэ хэлээд, станини худалмаришаа саашаа абашоо бэлэй...

Хани хоёр эдэ ухуйбууднай Улаан-Удын 35-даху хургуулида хургад хургад. Нэгэнини долоодохи «а» классай Володя Паршук, нүгөдэнэ — 6-даху «б» классай Володя Молошек. Эдэ хоёрнай хуралсаада бэрхэ, хургуулингаа ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсагад хургад-пионерүүд юм. Володя Паршук хуралсаада хайнаар хандагад, эдэбхитэй пионер бо-

ложо, үнгөрөгшэ жэлдэ Хара далайн «Артек» ошожо, амаржа эрһэн юм.

— Дэлхэйн ороноудай хургад амардаг болоһон үзэхэлэн гоё хайхан байгааһайт «Артек» амаржа эрхэдээ, тэндэ хараһан үзэһөнөө 5-даху «а» классай хургадта хөөржэ үгөө һэм, — гэжэ Володя Паршук хэлэжэ.

Совет ороной хургадта бүхэн арад зондоо хайн юмэ хэжэ абаһы оролдог, тэрэ хэһэн, туһаламжа үзүүлһэн юмэнуудтээ хэдэн хоноходо мартажархидгад, хэдхэл юмэн хэлээд дүрбэнэ ха юм. Хоёр ханиарай поезды аюуһаа абарһан баатаршага хургуулидаше мэдэжэһэнгүй оролгоһон байгаа.

...Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжтэ пионерүүдэй организааци түрһэн — Майн 19-нэй үдэр һөн. Улаан-Удын 35-даху хургуулин хургадтай, иланган пионерүүдэй хайндэрөө тэмдэглэжэ байһан энэ үдэр тус хургуулида түмэр замай худалмаришадэй формотой хүнүүд эржэ, пионерүүды хонирхууһан, омогорууһан байна. Ушарын хэлэхэдэ, хэдэн хоногой тэндэ хоёр Володин ёһотой хайндэр болоһон байгаа. Комушка станини дежурна нүхэр Малышев пионерүүды магтан, дэсхэн дуулгана байгаа бшуу. Тингэжэ



Улаан аймаг Зүүн-Сибирин түмэр замай начальник А. Головатый гэгшын приказ уншаад, хургад Паршук Молошек хоёртой сарбуугай алтан часынууды нэрбеме алыга ташалган дор барюулна.

Часынуудайн ара талада «Володя Паршукто, Володя Молошекто, Зүүн-Сибирин түмэр замай начальнигаа» гэжэ бэшгэһэн.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) Володя Паршук Володя Молошек хоёр хургуулингаа газда хөөрөлдөжэ байна.

Хургуулин 6—7-доху классуудай хургадтай жагсаал дээрэ айлшаар эрһэн түмэр замай худалмаришад — Комушка станини начальни П. И. Хорунжий, Зүүн-Сибирин түмэр замай Улаан-Удын отделенини начальнигай орлогшо В. И. Шевченко, кадрнуудай таһагы дагша Г. И. Курносос гэгшэд пионерүүдэй урда үгэ хэлэхэдэ, хургад Паршук Молошек хоёрой габьяа тухай эндэ сугларашдага хөөржэ үгөөһөн байгаа.

## ХАНИ БАРИСААТА ОРОНДО НЮТАГЖАХААР...

Улаан-Уда станини ажалай журн дэ нэгэ үдэр һөн. Уласхоорондын харилсаанай поездын станинда эрхэдэнэ, хажуу талада «Монгол, Улаан-Баатар, Дархан хото» гэгшэн бэштэй вагоонууд маанадай анхарамы татаа. Вагонууд соо орон гэгшээ, үндэһэтэйгөө һуулгадана элдэб олон һөөг бурганад, залуу модо урдаамаанай арбайдажа байба. Ушарын хэлэхэдэ, Улаан-Удын горзленстрой участкай, республикын үр-жэмэстэ станини худалмаришад аха дүү Монгол Ардай Республикын үр-жэмэстэ ургуулагшадта бэлг болгон өндөһөнгөө ургууһан модоууды алыгаба ха юм. Горзленстрой коллектив үр-жэмэстэ үгэхэ 10 мянгаа дээш һөөг, гудамжа талмайнууды гоёхоо 15 мянгад модоной үндэһа аха дүү арадаа алыгаһан байна. Республикын үр-жэмэстэ станини худалмаришад жэмэстэй таба мянга 300 өшэ, улаангирэй 7 мянга 700 үндэһэ алыгаба.

Монголой Улаан-Баатар, Дархан хотонуудай сээрлиг, талмай гудамжануудта эб найрамдалай вабша намаа халбаржа, аха дүү арадуудай харилсаа холбоо бүри бэхжүүлжэ зам болоно ха юм.

## ТУҢАЛАМЖА

Улаан-Удын мяханай комбинадай коллектив Монголой ажалшадтай уни хоолоо хойшо холбоо барисаатай. Нёдондо Улаан-Баатарай маханай комбинадай компрессорна түгээрэгэ худалхөө болшоһон байгаа. Совет ханиар тэдэнэртэ гараа харбайжа, нүхэр ёһотой туһаламжа хүргөө.

Улаан-Удын мяхавай комбинадай худалмаришад хоёр компрессор заһабарилаад, Улаан-Баатар алыгаһан байна. Улаан тус комбинадай колбасагай заводой технолог Василий Волков, компрессоры цехай начальни Юрий Шитников гэгшэд Монгол орон ошон юм. Тэдэнэр аха дүү арадайнгаа мяханай комбинадайнхидта бодото туһаламжа үзүүлэе, Тинхэдэ мал үсэхэдэ худалмаришад эмхидхэхэ, мяха бүтүүлжэ, болбосоруулга түгээрэгэ гэгшүүдэ һайнаар худалгаха, колбаса гаргалганы туһаламж хүргэжэ худалмаришад хэһэн байна.

Мүнөө Улаан-Удын аймаг конерсервын комбинада Улаан-Баатарай маханай комбинадай бүлэг худалмаришад эрхэдэнэ. Тэдэнэр эндхи комбинадай худалмаришад түрүү дүй дуршылы шуудха, малай гэдэһа дотор болбосоруулга технологитой танилсаха юм.

Маханай комбинадай худалмаришад Монгол ардай түлөөлгөшөды хани ёһоор угтаа, Комбинадай туршүүд, эрхим мэргэжилтэд тэдэнэрэ өндөһөнгөө дүршэлдэ һурга.

Г. ХАРЧЕНКО.



## ИЛАЛТЫН СЭСЭРЛИГ

Тимлюгэй худалмаришад тесхон — Каменск жэл эрхэ бүри улам үргэдэнэ, гоё хайхан болоно.

Заводой һая бодхоогдожо байха үедэ баригдан модон бараагууд хушаржа, хэрэгшэ гараха шахуутай болоһон байгаа. Энэ жэл туд бүридөө 8—12 байратай 13 бараг задалгажа, тэдэн соо һууһан худалмаришад 3—4 дахар эхэ байрануудта оруулагдаба.

Хуушан бараагууды сүлөөһэн һуурида парк бин болгохо гэгшэн уртайгаар тэндэхи пенсионернууд тосхонойгоо арад зондо хандана байгаа. Тэрэ хандалгань каменскинхидта хайшаалтайгаар жэмжгээ.

Мүнөө 9 гектар талмайтай тэрэ газарта Илалтын сээрлиг гэжэ нэрлэжэ шэнэ парк бин болгогдожо байха юм. Тосхоной хургад, тэндэхи ажалшад үгшэн залуугүй худалмаришад, шэнэ сээрлигтээ элдэб модо олоор һуулгана.

## ТУҢАТАЙ ЗУБШЭЛ

Заганаһай гэмтэнгүй, һайн шанартай байһанин мэдэхэ гэжэ һаа, уһатай тумпан соо тэрэни хэртэ. Гэмтэнгүй шэнэ заганаһан уһанда шонгшодог. Гутаагүй һайн заганаһан бөө монсогорхон, ялаганаһан зүһэртэй, хашарһанин бээдэ нялдангүй, нодонинь бэлтгэнэн, ялазанаһан, зангалһын үб улаан, гэдэһэниинь дүүршөөгүүй байдаг.

Загаһа шарахынгаа урда тээ 5—10 минута һүн соо байлдагад, һүүлээрһэн гурил түрхөөд, ургамалы тоһон соо шарахада илангаа амтатай байдаг.

Заганаһан шарагдахада бүтүршөөгүүй тулада шарахынгаа урда тээ даһалаад, 10—15 минута байлгахдаа зохисотой.

Ундэгэнэй гэмтэнэн гэмтэһүгөө мэдэхэдэ наранай гү, али гал электрын туйада тудууджа хараха. Тинхэдэһэй үндэгэнэй зоосохи бүдэнтөөд байгаа һаа гэмтэжэ гэгшэ. Тинхэ үндэгэ яашы эдижэ болохогүй.

Тоһон боло маргарин гэрэл үгсөөгүй амһарта соо хадгалгаха. Тоһо, маргарин гэрэлтэй газарта байхдаа саалта шэнгэн болонодог. Тинхэдэ дээгүүрээ үнгэһэй сабайгад, саалтын үнгэртэй болодог байна.

## БАЯН ОЛЗО

Байгал далайн баялг — хаб загана агнагаа мүнөө түлэг дунда ажаба байна. Һаргэ энэ загана агнаха гэгшэ баһал энэ ошо илгаатай байдаг.

Хойто-Байгалай «Дружба», «Победа» колхозой гутаад аягуудад хаб загана агнажа ябана. Эдэнэр Ушан олтирог шардар уһанһаа гаража наранда

игаадаг хаб загана барихын хойноһоо эхэхэн оролдог, үүсхэл гаргана.

Владимир Станевей эвено даабарна дүүргэжэ, хаб заганаһанай 25 центнер өвхэ тусаһангүй. Мүн Владимир Данев, Василий Баландин, Николай Телешев гэгшэдэй эвеноууд даабарна

## ХҮГЖЭМ

### „ШЭНХИНЭЭТЭ НАРҢАД“

Кантата-оратори гэдэг жанрһанууд совет хүгжэмдэ шуудлаа һуури эзлэдэг юм. Энэ талаар С. Прокопов, Ю. Шапорин, С. Свиридовэй амжалтанууд юу харуулдаг гэхэдэ, энэ жанр совет обществын түрүү үзэл сурталы харуулна, мүнөө үе сагай эхэ өрилтэдэ харюусана.

Эгээл нимһээ В. Ямполовай «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ оратори эхэ удха шанартай байна. Хүгжэмтэ энэ зохёолтой үгшын Н. Дамдинов бэшээ. Агуушхэн илалтын 20 жэлэй ойдо зорюулагдана концертэд энэ зохёол түрүшынхөө гүйсэдхэгдэб.

«Шэнхинээтэ нарһад» — буряадай хүгжэмэй түрүүшын оратори болоно. Тинхэдэ эхэ удха шанартай байһанин ойлогсотой. Буряадай хүгжэмэй искуствын эхэ, эхэ жанрнуудай хүгжэжэ байһанин хайшаалай. Жэшэһэн, оперо, балет, хүгжэмэй комеди, кантата, симфоническо сюитэ бин болоһон. Энэндэ үшөө оратори нэмэгдэб.

Композитор Б. Ямполов энэ оратори бэлхэһингээ урда тээ энэндэ дүтхэй хүгжэмэй зохёолнууды — «Эхэ орон тухай», «Парти тухай» (үгшн Ч. Галса-

## БАЙГААЛИН БАЯЛИГ ОЛОШОРОУЛАГДАНА

оронийгоо нуур, сөөрмүүдтэ бэшлэн байгаа, Ингэжэ эхэ жанр тээшэ хүүргэ табинан байгаа.

Поэт Н. Дамдиновай шүлэг алыше талаараа оратори бэлхэһэ таарамжагай байба. Дан үгшэ тодорхойлоло үгы, образ гаргахдаа үгшэн зохисотой, дуулахдаа, хэлэхэдэһы таарамжагай байгаа.

Б. Ямполовай хүгжэм эдэ, бүгдэһы улам дэлбэлэн гүнзгүүрүүлэ. Энэ оратори үргэн дэлбэлэһэй зохёол болоо. Үзэхэлэн гоё байгааһаа соло дуудана, хүнэй хуби заяан тухай уран гоёор хөөрөнэ, халхинда шэнхинэжэ байһан нарануудай саанаһаа ажабайдалай удха шаран тухай гүнзгүүр бодомжо гарна. Удхыһаа талаар эхэ, хүгжэмэй гол образнуудай талаар дэлбэлэһэй эхэтэй байһан тула олон хүнэй хабаадалгатайгаар (дуушад, уншагша, хонимод хор, симфоническа оркестр) гүйсэдхэгдэхэ баатай болоо. Композитор эдэ бүгдэһы хараадаа абажа, энэ зохёолоо бэлхэһэн байгаа.

Хүгжэмэй талаар баян мүртөө олон ондоо хэлбэртэй зохёол болоо. Түрүүшээр «Шэнхинээтэ нарһад» соһордон урталһан темэ хүнэй анхарал татана. Энэһэн ондоһы бүтэһүүдтэ дуулана. Хүгжэмэй энэ зохёол алыше талаараа һонир-

дүүргэжэ дүтэлөө. Мүнөө Лоодо Ангарай заганаһан-консервын комбинада 500-һаа дээшэ хаб заганаһан тушаагдаа байһа.

Байгал далайн баялг элдэһа саашаа Казань город эльгээгдэжэ, эм доһой болон техникэдэ хэрэгтэй зүйлүүд болгогдохо хараатай.

Һаяар Большееченскын загана үсхэбэришад заводой худалмаришад дунда түрһэнгөө гарһан жаргахайнуудта суглуулжа абаха халуун хаһа ахилхэн. Энэ жэлдэ Байгал далайда хоёр зүүн миллион омолон жаргахайнууд табигдаха юм.

Б. ОЛЕНИН.

## УРДАНЬ БА МҮНӨӨ

«Хүн туралтэһэй хэрэгтэ химя гараа үргөөрөө һарбайна... Хайшааш хара, гарһан оролдоггүйнэй амжалта хаа хаанатгүй харгана», — гэжэ М. В. Ломоносов хэлэһэн үгэ мүнөөдэрэй химийн тодорхойлоно. Мүнөө хүнүүд байгалин эрхэ байдала байгад 85 элементүүдэй 85-өн хэрэгшэ ха юм. Тинхэһы үн бэшэ, дүн жэлэй саала тээ мин 59 элементүүд хэрэгшэдэжэ байһан. Мүнөө үедэ химигүүдтэ мэдэжэ болһон бодосой дүн хамта тэн миллион хахад шахуу болоно. Гална бүхэдэһэй эрдэмтэд мүнөө хүртэр байгаһада үзэгдөөгүй, оройдоо мэдэжэһэй 50—60 шэһэ бодос үдэр бүхэндэ синтезирволзэ.

Зуугаад жэлэй саала дэхэнэ шарэ гансахан байгааһын болосудһаа абадаг байгаа. Индиго гэжэ ялагар хүкэ килограмм шарэ гаргахын тулада Зүүн-Урда Азида урдагад индифоера гэжэ ургамалай 50 шахуу килограмм наһа намаа болбосоруулаг байһан юм. Шафрана гэжэ ургамалай 100 мянган сөгсөг минил 1 килограмм шарэ бураг үгэлэг байгаа. Мүнөө химичэсэ промышлени 500 янзын элдэб лаг болон шарэ гаргадаг болонхой. Промышленна синтездэ хэрэгшэдэжэ гол түүхэй эһын нефтехими болонхой. Тинхэдэ тигэр индиго гэжэ булаг шүлүү нүүрһэнэй лабирһэй нэгэ хуби болоһоо нафалинһаа абтана.

(«Земля и люди» гэжэ календарһаа абтаа).

## АГАДА ХЭЛЭДЭГ АМАН ГҮЭ

1. Хүлгэй шэнжэ — хүлөө, Хүнэй шэнжэ — хөөрөөһөө.
2. Хөөрүү морин холо гуйхэгүй, Хөөрөөшэ хүн хараг бүтээхэгүй.
3. Ээмэлтэ морин бүтэрэг, Эсэгын хубуун өнгүүрэг.
4. Алаа шүгэрэг, Алыга хоһон.
5. Зүд болохо зунһаа, Ургасатай байха убаһыһа.

## АДРЕС ХЭЛЭДЭГ АМАН ГҮЭ

1. Хүлгэй шэнжэ — хүлөө, Хүнэй шэнжэ — хөөрөөһөө.
2. Хөөрүү морин холо гуйхэгүй, Хөөрөөшэ хүн хараг бүтээхэгүй.
3. Ээмэлтэ морин бүтэрэг, Эсэгын хубуун өнгүүрэг.
4. Алаа шүгэрэг, Алыга хоһон.
5. Зүд болохо зунһаа, Ургасатай байха убаһыһа.

Ч. ГЕНИНОВ. Б.Н. ДАРЖАН.

## ЗАВОД-АВ

Республика дотор барилгаланууд боложо, сэхэлэй (авардаг) гэгшэ. Үшөө ширдта бодохон гэгшэ мүнөө Загарайн гэгшэ гатайн леспромхозой шдэй дунда Загын промхозой барилганы нүүдтэ автомат-шарэ корпусой барилга болон Тус барилга мөн шаар дүүрэхэ мөн байһан заводой худалмаришадтэ түгээрэгэ үзүүлэ. Мүнөө зарын хөөрлөг — шалы томат-станок болоо салнууд тохолодо.

Онһон аргаар шдэхэ шэнэ прелиминарийн оной һүүд багаар шдэжэ эхилхэр харалы завод ашагалгала хадаа, шала харалы гатайн леспромхозой хай гаргадаг промхозоно эхлэхэ м.

## ШУБУУ ФАБРИК

Южны тосхондоо шубуунай фабрика гэжэ шдэй туршала арад хоолой зүйлөөр — хаар хангагад томодо лохо юм. Энэ фабрика жэлүүдтэ үндэһэ һайн үрэ дүнтэйгөөр байһан.

Фабрика 1969 онд 100 мянган талха дээ 18—20 миллион родойнгоо ажалшад лохо. Тинхэдэ мүнөө када олон барилга шдэжэ түгээрэгэһэн байна.

Хори мянган талха шдэжэ шдэй хэрэгсэлүүдэй табигдажа эхлээ. Тэр-10» тухалы онһоһооруулагдана хогожо байһай. Дээһэ нэгэ доро уһан томатыческа сорго туд бүридөө 500 мянган талха, тэдэнэ шдэжэ дулаасуулга 20 тэдэ табигдаха юм. Байра соохи агаар шаар доогуурхи, байрхи вентиляторууд ахилдэ. Энэ байра табигалгала оруулагдажа табигдаха.

Фабрика тахатай хайжаруулжа, бүри абагад болохын мөһөнөһын «Заря» гэгшэ һаа, уулдартэ тахатай гал дэһараа асар мүнөө тэдэ дэһэн нүгүдэһаа оруулагдажа байрала оруулагдана.

Зурган һаратай шубуунада мүнөө байгаа акклиматизаци дээ 25 тонно тажар тэжээлэй хүнэй ба байранууд гэгэ мэдэһа.

Байгша оной тэдэнэ онһоһооруулагдана табидала оруулагдажа Фабрикин дэргэдэ 45» гэжэ тухалы тэрэ хуушан инкүбатор хургагүй ээрэ, — тэһын директор нүхэр хөөрөнэ.

Фабрикин худалмаришад дэһараа мүнөө томо болгохын тулд долоо гаргана. Мүнөө һайн арбад мянган талхуу үзэгдэжэ байһа гансахан үндэһэ асар мээрэ хизарлаһан тахаланууды мяхалта олоор тушаана.

Н. Ц.

## ЭХИР ЗУН

Эзитис үнэн эрхэһаатай, Тингэһыһы үнэнэһы һүртөөһы бэйлэһаа, арбаһы лынэ абаха гэжэ шдэжэ искуствозойн «Науене» совхозоно энэ үнэн турэн түрэн зурган эрэ түрэн хөө. Тугалмаришад бан нэгэн миллион хуртэр шдэжэһэн Тингэжэ бүхэдэһэй 400 грамм болоно.

Эхир зурган үнэнэһы мөн дэһэһэртэй байрада оруулагдажа ханада: Ренора, Демон, Импульс тэдэ тугалмаришад тэи.

«Сельская жизнь» Редактор Ц. О.

## ПРАВДА БУРЯГИИ

### Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэһа хууданада: коммунист ёһоной һэйхэл мэдэрлэһы манай обществын хүн бүхэндэ нэбэрүүдхэ тухай түрүү бэшгэ, Азербайджанай ССР-тэ Ленинэй орден барюуһан тухай материал, мүн бэшшы корреспондентинүүд.

Хойрдохи хууданада: «ИПС-эй ЦК-тай марын Пленумай шидхэбэриһе хүсэндэһы хүргэжэ» гэгшэн рубрика дор КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Мологовой «Олоо — худалмаришын гол үрэ дүн» гэгшэн статья, бага комплексно бригадануудай социалист мурьсөөн тухай корреспонденци.

Гурбадаху хууданада: «Совет элитэ» уран зохёолшо А. Шолоховой 60 наһанай ойдо» гэгшэн рубрика дор Андрей Плоткин оройн дурасхаалта һанамжанууд, Г. Масловой «Узмиһөө бүтэһэн будла» гэгшэн корреспонденци «Советская Россия» газетын 1965 оной майн 19-нэй номерто толилогдонхой. Хилын саанаһаа мэдэһэл.

Дүрбэдхэ хууданада: искуствозой тухай бэшгэ болон корреспонденциүүд Буряадай хүгжэмтэ шөнэ зохёолнууд тухай И. Чудновский Н. Логачев гэгшэдэй хөөрлөгөөн. «Шэнэ номууд» гэгшэн рубрика.

## ШОГ

Зунай саг һан. Тэрэ үедэ үмхин наалан гэжэ болодог байгаа. Үмхин наалан гэшэ түүдэбшэ таябад, залуушуулай элдэб наада хэһы нэрлэдэг юм һэн. Юундэ «залуушуулай гү, али түүдөһын наалан» гэжэ нэрлэдэгүй юм ааб, бү мэдэ. Тинхэдэ хургад суглуулжа, түүдөбшэ табинан дээрһээ баһажа гү, наада бариһандаа «үмхин наалан» гэжэ болодо гү?..

Би нэгэ үдэшэ ошобо гэгшээб. Нааданшы болодог гуураараа болодо даа. Тарадшы гуураараа тараа даа. Нааданһаа тараад, гортээ эрөөб. Гэрһингээ зүүн хойнохи амбар соо унтадаг байгаа. Амбартаа ороод, дэблхэр дээрэ һуугаад, унтахынгаа урда тамхия татаха гэгшэ сохороо гэхэдэһи, шууруулаймни хара холторжо мууданхай аал, носожо үгэхэ юм баша. Тэрэ мүртөө гурбан гонзгор модон байһан аал, лэгэһын тархи хойрхожо налаһана. Нүгөөһөн хадаараа хухараад үгы

## «ШҮДХЭРЭЙ» ГАЛ

шудора. Гурбалхын шулаба шулаба носохо юмэ бэш. Тамхи татаха дуран хураһыһы гэгшэн аргагүй, теэд алыһаби, гал байхагүй. Володон, бодоһон. Гэгшэ Янааһандаһи ороно. Юундэ, үснэдтэ унай табинан гал байгаагүй ха гү гэжэ бодоһон. Наадаһангүй. Тингэжэ байтарни, гэгшэ амбарайм зүүн ханада дээгүүр хүүхэ дүлэн «һүлэм-һүлэм» гэжэ носожо байба даа. Ара нюрганһаан хүйтэ даагаал дэ худхай гэгшээ руум дагжа һураба. Зүрхэн гэгшэ «дүг-дүг» сохилжол байна. Бүзар эли. Тушаан болоһоо дабидалжа һууһанхай. Үшөө тингээд амбарайм үзлэн зосоо тээшэ тэйлалаа аал, даг гэгшэ түдхээд гарахын аргагүй. Хүүхэ дүлэһөө ондоо тээшэ нүлэһи ошонгогүй. Бүри сабшалаһаһы болшоһон хөөртэйб. Харажал байһаб, харажал байһаб. Хүүхэ дүлэһи үгыһы бодоно, биншы болон. Урагшааншы ябана, хойшоһоны ябана. Даб дэ гээ һаамин, ерээд дэ бахалуудашаха хал даа гэжэ һанааб. Юн гэгшэһи, айгаад гэхэдэ айгааб даа. Теэд айнгүй ялахын: шудхэртэ бахалуураа бажуулга хэһа байхдаа. Тингэһээрэһы нэгэ хэдхэн болобо хөөртэй. «Үгы, юрөөдө дэлхэйн байгааһи, һара, наран, хура бөрөө, савилжан, тэһэгэ юмэнууды үзэнэ ха юмби. Юн үхэлт, шудхэр гэжэ байгаа юм. Ондоо нэгэ ушар шалтаһан байгаагүй юм гү?» — гэжэ болонхой. Тингэжэ бодоһодо, зүрхэмниһы нэгэ бага дор ороһон шанги. «Һара сагаан гэгшэ һэн гү, али харанхы гү?» — гэжэ болонхой. «Һанаганаһагүй. Дарааһын залһаһаар һара ингэжэ харагдаха гэжэ байгаагүй ха гү? Аалиханаар, һэмэһэн һууриһаа бодоһон. Юрөөдтэ эржэ бажууха юмэн үгы. Ай, зайлууд! Үшөөл айлаһанин хураһон залда. Аалиханаар гэгшэ гэгшэһэр үзлэһэн хуражэ, аалиханаар шөбхөө тэйлэб. Үдлээ» нааһаб. Юрөөдтэ бажууха юмэн үгы даа. Амбар соо бүтүү харан-